រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

សិទ្ធិនិងករណីយកិច្ចព្រះសង្ឃ
ក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

Right's and Obligation the Monk's in

Legal Framework of the Kingdom of Cambodia

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
បណ្ណាល័យ
លេខ.............
រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា

សឿន សាន្ត

និក្ខេបបទបណ្ឌិតនីតិសាស្ត្រ

ឯកទេស ៖ រដ្ឋបាលសាធារណៈ

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ៖ បណ្ឌិត ឃីម ឈុនអ៊ី

២០១១

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទ្ទិសស្នាដៃ v

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ vi

អំណះអំណាង vii

អក្សរកាត់ (ប្រើក្នុងនិក្ខេបបទនេះ) viii

សទ្ទានុក្រម(ប្រើក្នុងនិក្ខេបបទនេះ) ix

មូលន័យសង្ខេប (ភាសាខ្មែរ) xii

មូលន័យសង្ខេប(ភាសាអង់គ្លេស) xiv

សង្ខេបនិក្ខេបបទ(ភាសាខ្មែរ) xvi

សង្ខេបនិក្ខេបបទ (ភាសាអង់គ្លេស) xxiii

អារម្ភកថា xxxi

សេចក្តីផ្តើម ១

ជំពូកទី១

ស្ថានភាពទូទៅនៃសិទ្ធិនិងករណីយកិច្ចព្រះសង្ឃ

ព្រះពុទ្ធសាសនានិកាយថេរវាទ

១.១.ព្រះវិន័យ ១៧

១.១.១.លហុកាបត្តិ ២០

១.១.២.មជ្ឈិមាបត្តិ ២០

១.១.៣.គរុកាបត្តិ ២២

១.២.សិទ្ធិព្រះសង្ឃតាមវិស័យផ្សេងៗ ២៤

១.២.១.ប្រៀបធៀបនីតិរដ្ឋនិងធម្មរដ្ឋ ២៤

១.២.២.ព្រះសង្ឃជាពលរដ្ឋពេញសិទ្ធិក្នុងន័យសិទ្ធិតាមធម្មជាតិ ២៥

១.២.៣.ព្រះសង្ឃជាពលរដ្ឋដោយឡែក ២៩

១.២.៤.ការថយសិទ្ធិក្រោមបញ្ញត្តិនៃវិន័យសាសនា ២៩

១.២.៥.ការថយសិទ្ធិនយោបាយ ៣៧

១.២.៦.ការប្រើសិទ្ធិនយោបាយ ៤០

១.៣.សិទ្ធិក្នុងការទទួលការអប់រំ ៤៧

១.៣.១.ការអប់រំព្រះកម្មដ្ឋានឬវិបស្សនាធុរៈ ៤៧

១.៣.២.ការអប់រំព្រះបរិយត្តិធម៌ (ធម្មវិន័យនិងបាលីភាសា) ៥០

១.៤.ការគ្រប់គ្រងព្រះពុទ្ធសាសនា ៥៧

១.៤.១.បទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការបង្កើតក្រសួងធម្មការនិងសាសនា ៥៧

១.៤.២.កំណែសម្រួលព្រះពុទ្ធសាសនាក្រោយអាណានិគមបារាំង ៥៨

១.៥.អនុសំវច្ឆរៈមហាសន្និបាតមន្ត្រីសង្ឃ ៦១

១.៥.១.ការចាប់ផ្តើមនៃអនុសំវច្ឆរៈមហាសន្និបាតមន្ត្រីសង្ឃ ៦១

១.៥.២.មហាសន្និបាតនិងសន្និសីទព្រះពុទ្ធសាសនាពិភពលោក ៦២
១.៦.ទំនាក់ទំនងរដ្ឋបាលរវាងព្រះសង្ឃនឹងស្ថាប័នជាតិអន្តរជាតិ ៦៣
១.៦.១.ទំនាក់ទំនងជាលក្ខណៈជាតិ ៦៣
១.៦.២.ទំនាក់ទំនងជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ ៦៥
១.៧.នីតិរដ្ឋ ៦៥
១.៧.១.នីតិរដ្ឋតាមលំនាំព្រះពុទ្ធសាសនា ៦៧
១.៧.២.សីលធម៌របស់ថ្នាក់ដឹកនាំ ៧១
១.៧.៣.សីលធម៌របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ៧៥
១.៨.ការចូលរួមកសាងប្រជាធិបតេយ្យ ៧៦
១.៨.១.ការកសាងថ្នាក់ដឹកនាំលំដាប់មូលដ្ឋាន ៧៦
១.៨.២.ថ្នាក់រដ្ឋ (ជាតិនិងក្រោមជាតិ) ៧៩
១.៨.៣.ជំរុញពុទ្ធបរិស័ទឱ្យចូលរួមបម្រើប្រយោជន៍សាធារណៈ ៨២
១.៩.ធម្មរដ្ឋ ៨៣
១.៩.១.ទស្សនៈពុទ្ធសាសនាស្ដីអំពីធម្មរដ្ឋ ៨៣
១.៩.២.សិទ្ធិព្រះសង្ឃក្នុងនាមជាប្រជាពលរដ្ឋ ៨៧

ជំពូកទី២
បទដ្ឋានគតិយុត្តរដ្ឋបាលនៃការគ្រប់គ្រងព្រះសង្ឃ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

២.១.ច្បាប់គ្រប់គ្រងព្រះសង្ឃព្រះពុទ្ធសាសនា ៩១
២.១.១.រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងព្រះពុទ្ធសាសនា ៩១
២.១.២.ការគ្រប់គ្រងសម័យអាណានិគម ៩១
២.១.៣.ការគ្រប់គ្រងសម័យឯករាជ្យ ៩២
២.១.៤.ការគ្រប់គ្រងសម័យបច្ចុប្បន្ន ៩៣
២.១.៥.រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា ៩៣
២.២.អនុសំវច្ឆរៈមហាសន្និបាត ៩៦
២.២.១.សេចក្ដីអំពាវនាវ ១០១
២.២.២.សង្ឃប្រកាស ១១១
២.២.៣.សង្ឃប្រកាសនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ ១១៧
២.២.៤.អនុសំវច្ឆរៈមហាសន្និបាតមន្ត្រីសង្ឃលើកទី១៥ .... ១១៨
២.២.៥.ព្រះរាជសង្ឃប្រកាសនៃគណៈធម្មយុត្ត ១២៣
២.៣.វត្តអារាមនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ១២៦
២.៣.១.ការកើតឡើងនៃវត្តអារាមនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ១២៦
២.៣.២.បទដ្ឋានគតិយុត្តស្ដីពីការបង្កើតវត្តអារាម ១២៨
២.៣.៣.ការកសាងវត្តអារាមសម័យថ្មី ១៣០
២.៣.៤.បទដ្ឋានគតិយុត្តស្ដីពីការកសាងវត្តថ្មី ១៣១

២.៣.៥.រចនាសម្ពន្ធនៃការគ្រប់គ្រងវត្តអារាម ១៣១
២.៣.៦.ការគ្រប់គ្រងអចលនទ្រព្យក្នុងនិងក្រៅវត្ត(របស់គរុកណ្ឌ) ១៣៨
២.៤.ស្ថាប័នពុទ្ធិកសិក្សានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ១៣៩
២.៤.១.ចំណាត់ថ្នាក់ស្ថាប័នពុទ្ធិកសិក្សា ១៤១
២.៤.២.អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ ១៤៥
២.៤.៣.វិទ្យាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ១៤៦
២.៥.ការចូលបម្រើព្រះពុទ្ធសាសនា ១៥០
២.៥.១.ការស្ម័គ្រចិត្តចូលបួស ១៥០
២.៥.២.ប្រភពអ្នកចូលបួស ១៥០
២.៥.៣.បទដ្ឋានគតិយុត្តនៃការចូលបម្រើព្រះពុទ្ធសាសនា ១៥២
២.៥.៤.ការប្តូរភេទពីគ្រហស្ថមកជាព្រះសង្ឃ..........១៥៦
២.៥.៥.ការប្រើភាសានៅក្នុងភេទជាព្រះសង្ឃ ១៦៤
២.៦.ព្រះសង្ឃក្រោមការការពារអំពីច្បាប់រដ្ឋ ១៦៥
២.៦.១.ក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ១៩៦៤ ....១៦៥
២.៦.២.ក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០១០ ....១៦៧
២.៧.ការលាចាកសិក្ខាបទ ១៦៩
២.៧.១.មូលហេតុនៃការលាចាកសិក្ខាបទ ១៦៩
២.៧.២.ប្រភេទនៃការលាចាកសិក្ខាបទ ១៧១
២.៧.៣.ការសាងជីវភាពថ្មី ១៧៤
២.៨.ករណីយកិច្ចសង្គមក្នុងសហគមន៍ជាតិ ១៧៦
២.៨.១.ករណីយកិច្ចក្នុងសហគមន៍ (ចំណុះជើងវត្ត) ១៧៦
២.៨.២.ការចូលរួមកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងសហគមន៍ ១៧៨
២.៨.៣.ការចូលរួមស្ថាបនាសមិទ្ធផលនានា ១៧៩
២.៨.៤.វិស័យសុខាភិបាល ១៨២
២.៨.៥.ការសម្រួលផ្លូវចិត្តតាមរយៈការអប់រំ ១៨៥
២.៩.ការដោះស្រាយវិវាទក្នុងសហគមន៍ ១៨៥
២.៩.១.ការសម្របសម្រួលវិវាទទូទៅ (ចំណុះជើងវត្ត) ១៨៥
២.៩.២.ការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ១៨៧
២.១០.ការរក្សានិងការពារបរិស្ថាន ១៨៨
២.១០.១.បញ្ញត្តិនៃបរិស្ថាន ១៨៨
២.១០.២.ព្រះសង្ឃនឹងការរក្សាការពារបរិស្ថាន ១៩១
២.១០.៣.ការអប់រំពុទ្ធបរិស័ទ ១៩៤
២.១១.ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ១៩៧
២.១១.១.ការអភិវឌ្ឍតាមរយៈការអប់រំ ១៩៧
២.១១.២.ការបណ្តុះបណ្តាលឯកទេស (តម្រូវការក្នុងវត្តនិងសហគមន៍) ១៩៨

២.១២.ការសាងសុខសន្តិភាពដល់សង្គមជាតិ ២០១
២.១២.១.វប្បធម៌សន្តិភាពតាមបែបពុទ្ធសាសនា ២០២
២.១២.២.ការដោះស្រាយវិវាទតាមធម៌អហិង្សា ២០៣
២.១២.៣.ពុទ្ធិកសមាគមពុទ្ធសាសនា ២០៥

ជំពូកទី៣

ប្រសិទ្ធិភាពនៃការគ្រប់គ្រង

៣.១.ករណីយកិច្ចច្បាប់និងវប្បធម៌ ២១១
៣.១.១.គោលការណ៍ច្បាប់សម្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំ ២១១
៣.១.២.ការគ្រប់គ្រងវត្តអារាមដោយតម្លាភាព ២១២
៣.១.៣.ចំណេះដឹងមូលដ្ឋានចាំបាច់សម្រាប់ពលរដ្ឋ ២១៤
៣.២.កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងគណៈសង្ឃខ្មែរសម័យទំនើប ២១៥
៣.២.១.កំណែទម្រង់រដ្ឋបាល ២១៧
៣.២.២.ករណីយកិច្ចគោរពច្បាប់រដ្ឋ ២១៧
៣.២.៣.មិនមានករណីយកិច្ចការពារជាតិ ២២១
៣.៣.ករណីយកិច្ចវិស័យអប់រំនិងវប្បធម៌ ២២២
៣.៣.១.ករណីយកិច្ចអប់រំក្នុងសហគមន៍ ២២២
៣.៣.២.ការអប់រំសីលធម៌សង្គម ២២៩
៣.៣.៣.ករណីយកិច្ចចំពោះសាសនា ២៣៦
៣.៤.កណីយកិច្ចចូលរួមអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ជាតិ ២៣៨
៣.៤.១.ការចូលរួមអភិរក្សវប្បធម៌ ២៣៨
៣.៤.២.ការចូលរួមអភិវឌ្ឍវប្បធម៌ជាតិ ២៤២
៣.៤.៣.ការចូលរួមអភិរក្សប្រពៃណីនិងអក្សរសាស្ត្រជាតិ ២៤៥
៣.៥.ករណីយកិច្ចព្រះសង្ឃក្នុងនាមជាប្រជាពលរដ្ឋ ២៤៨
៣.៦.កត្តាប្រឈម ២៥៣
៣.៧.ដំណោះស្រាយ ២៥៣
សន្និដ្ឋាន ២៥៥
គន្ថនិទ្ទេស
ឧបសម្ព័ន្ធ